



MMM asiantuntijalausunto: Suuri valiokunta keskiviikko 14.6.2023, U jatkokirjelmä EU:n ennallistamisasetuksesta

Maa- ja metsätalousministeriö kiittää mahdollisuudesta tulla kuultavaksi eduskunnan Suureen valiokuntaan EU:n ennallistamisasetuksen U-jatkokirjelmään liittyen.

Yleisenä huomiona maa- ja metsätalousministeriö haluaa nostaa U-jatkokirjeestä esille seuraavat asiat:

Maa- ja metsätalousministeriö näkee, että valtioneuvoston kannan U76/2022 mukaisesti on tärkeää, etteivät ennallistamistoimet ja niille asetettavien tavoitteiden täyttäminen heikennä ruokaturvaa, huoltovarmuutta tai maaseudun elinkeinojen toimeentulomahdollisuuksia. Asetuksen puitteissa edellytettävien ennallistamistoimien ei tule myöskään estää olemassa olevien turvepeltojen käyttämistä myös ruoantuotantoon ilmasto- ja ympäristöystävällisin menetelmin.

Maa- ja metsätalousministeriö yhtyy Suuren valiokunnan lausuntoon 14/2022 siinä, että maataloussektorin ennallistamistoimet tulee toteuttaa niin, etteivät ne heikennä omaisuudensuojaa ja että vallitsevassa geopoliittisessa tilanteessa myös huoltovarmuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Komission ehdotus sellaisenaan aiheuttaisi Suomelle erittäin mittavina pidettäviä valtiontaloudellisia kustannuksia. Siksi on välttämätöntä, että ehdotuksen valtiontaloudellisia kustannusvaikutuksia pyritään alentamaan merkittävästi. Maa- ja metsätalousministeriö pitää tärkeänä, että luonnon tilan parantamista koskevat toimet perustuvat ensisijaisesti maanomistajien vapaaehtoisuuteen.

MMM on tuonut ennallistamisasetuksen käsittelyn yhteydessä esille, että komission asetusehdotuksen artiklassa 9 mainitun **kivennäismaan hiilen osalta** indikaattorin nouseva suuntaus kansallisella tasolla voi muodostua haastavaksi. Mahdollisuudet kasvattaa maaperän hiilipitoisuutta vaihtelevat alueittain ja monilla alueilla pelkästään nykyisen tason ylläpito vaatii toimia. Suomessa on tutkimustiedon mukaan maaperän ominaisuuksiin ja boreaalisiin sääolosuhteisiin liittyen epävarmaa, pystytäänkö kivennäismaiden orgaanisen hiilen laskeva trendi kääntämään parantuneilla viljelymenetelmillä noususuuntaiseksi valtakunnan tasolla, vaikka siihen yksittäisillä peltolohkoilla pystyttäisiinkin (esim. Heikkinen et. al 2022). Suomen CAP-suunnitelmassa 2023-2027 on useita hiilen varastoitumista maaperässä edistävää toimenpidettä. CAP-suunnitelman toimenpiteet tähtäävät mm. pellon vesitalouden kunnostamiseen, maan rakenteen parantamiseen, monipuoliseen viljelykiertoon sekä maanmuokkauksen vähentämiseen.

Maa- ja metsätalousministeriön näkemyksen mukaan komission asetusehdotuksen artiklassa 9 mainitut **ojitetuilla turvemilla** tehtävät toimet ovat tärkeitä ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriö haluaa kuitenkin tuoda esille, että turvepeltojen siirtäminen pois ruoantuotannosta heikentäisi maataloustuotantoa ja ruokajärjestelmän työllisyysvaikutusta Suomessa. Nämä vaikutukset voivat alueellisesti muodostua merkittäviksi. Turvepeltoihin liittyvä huoltovarmuusnäkökohta on tärkeä erityisesti kuivina kasvukausina, jotka voivat ilmastomuutoksen myötä olla yleistymässä.



Maa- ja metsätalousministeriö haluaa tuoda EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) osalta esille, että Suomen CAP-suunnitelmassa on 9 erityistavoitetta, joista jokaiseen liittyy tunnistetut ja priorisoidut tarpeet. Maatalousympäristöjen luonnon monimuotoisuutta lisäämällä voidaan turvata ja kasvattaa maatalouden häiriönkestävyyttä sekä ekosysteemien toimintaa. Suomen CAP-suunnitelmaan sisältyy toimenpiteitä ja rahoitusta, joilla edistetään ennallistamisasetusehdotuksen mukaisia tavoitteita. CAP-suunnitelma ei sisällä vapaata rahoitusta, vaan varat on jaettu laadituille toimenpiteille. Jos ennallistaminen vaatii muita toimia, kuin mitä CAP-suunnitelmaan on kirjattu, vaatii se kansallisia toimenpiteitä ja niille rahoitusta.

Maa- ja metsätalousministeriö kiinnittää erityistä huomiota siihen, että valtaosalla vettämiskelpoisista turvepelloista kustannukset saattavat nousta korkeiksi. CAP-suunnitelman kosteikkoinvestoinneissa vettämiskustannuksia korvataan 12 000€ hehtaaria kohden.

Artiklaan 4 liittyen puheenjohtaja on esittänyt muutosta, joka koskee 2030 mennessä tehtävien toimien määrän laskentatapaa. Ehdotettu muutos tarkoittaisi, että tavoitteeksi asetettava ennallistettava ala laskettaisiin kaikkien heikentyneiden elinympäristöjen pinta-alasta elinympäristöryhmittäisen pinta-alan sijaan. Lisäksi tuntemattomassa tilassa olevaa alaa ei laskettaisi alkuvaiheessa automaattisesti ennallistettavaan pinta-alaan. Tuntemattomassa tilassa olevat alueet sijaitsevat erityisesti nykyisten suojelualueiden ulkopuolella ja talouskäytössä olevilla alueilla. Puheenjohtajan ehdottama muutos on Suomen kannalta myönteinen asetuksen toimeenpanon alkuvaiheessa, sillä se edesauttaa mahdollisuutta suunnitella ja kohdentaa ennallistamistoimet niihin luontotyypeihin, joiden tilaa tulisi ensi sijaisesti parantaa. Merkittäviä tilaa koskevia puutteita liittyy esimerkiksi metsäisiin soihin, jonka kokonaispinta-alaksi Räsänen et. al. (2023) arvioi yli 1,9 miljoonaa hehtaaria ja josta tuntemattomassa tilassa oli noin neljäsosa. Muita elinympäristötyyppejä, joiden tilaan liittyy merkittäviä puutteita, ovat harjumetsät ja lehdot. Ennallistettavan alan määrään siis liittyy merkittävää epävarmuutta, joka vaikeuttaa jo yksistään taloudellisten vaikutusten arvioimista.

Olennainen taloudellisiin vaikutusten arviointia vaikeuttava seikka liittyy luontotyyppien tilan heikentämisen määrittelmään, ja toisaalta se voidaan metsien taloudellinen käyttö sekä luontotyyppin hyvän tilan säilyttämisen vaatimus yhdistää samalla alueella toimittaessa. Mikäli katsotaan että luontotyyppin hyvän tilan säilyttäminen edellyttää, että talouskäyttöä rajoitetaan merkittävästi tai se ei ole mahdollista, jouduttaisiin kyseiset alueet todennäköisesti lunastamaan suojelualueiksi ennallistamistöiden suorittamisen lisäksi. Puheenjohtajan esittämä muutos luontotyyppien tilan heikentämisen määrittelmään on Suomen kannalta myönteinen, mutta jättää auki voidaanko taloudellista toimintaa ja ennallistamista yhteen sovittaa esimerkiksi puustoisilla soilla, harjumetsissä sekä lehdoissa, joista merkittävä osa sijaitsee nykyisten suojelualueiden ulkopuolella ja ovat yksityisessä omistuksessa.

Artiklassa 4 säädettäisiin myös luontotyyppien suotuisesta viitealasta. Puheenjohtaja esittää, että viitealan määrittelyssä käytettävästä 70 vuoden takaisen tilanteen tarkastelusta luovuttaisiin ja se perustettaisiin sen sijaan yleisempään historialliseen tarkasteluun. Suomen kannalta muutos voisi olla myönteinen, koska luontotyyppien määrän ja tilan viitetason määrittelyssä ei olisi todennäköisesti tarkoituksenmukaista pitäytyä johonkin tiettyyn ajanjaksoon. Muutos lisäisikin Suomen mahdollisuuksia vaikuttaa viitetason määrittelyyn kansalliset olosuhteet huomioiden tarkoituksenmukaiselle tasolle.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että puheenjohtajan esittämä muutos artiklassa 10 määriteltyihin **metsien tilan muutoksia** kuvaavien indikaattorien soveltamiseen on Suomen kannalta myönteinen, koska se lisää kansallista liikkumavaraa Suomen kannalta relevanttien indikaattorien valinnassa. Muutoksen myötä pakollisia seurattavia indikaattoreita olisivat kuolleen pystypuun ja maapuun määrät metsissä sekä yleisen metsälintuindeksin kehitys. Lisäksi Suomen tulisi valita kolme muuta indikaattoria viiden muun ehdotetun



Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

indikaattorin joukosta. Toisaalta Suomen kanta, jonka mukaan yhteisiä metsäindikaattoreita ei sisällytettäisi asetukseen, ei toteutuisi täysimääräisesti.